

Φλόρενς Νάιτινγκεϊλ (Florence Nightingale)

Η Florence Nightingale ήταν γόνος εύπορης, αριστοκρατικής οικογένειας του Λονδίνου, γεννήθηκε στις 12 Μαΐου του 1820 και πέθανε το 1910.

Σε ηλικία 31 ετών το 1851, παρά την αντίδραση των γονιών της, γίνεται δεκτή για εκπαίδευση νοσοκόμου στο Ίδρυμα Διαμαρτυρομένων Διακονισσών του πάστορα Theodor Fliedner στο Κάιζερβεργτ της Γερμανίας. Αν και ήταν Διαμαρτυρόμενη, εκπαιδεύεται από τις Καθολικές Αδελφές του Ελέους στον Οίκο Πρόνοιας (“Maison de la Providence”) στο Παρίσι, το 1853 με πρόσθετη εκπαίδευση νοσοκόμου. Μετά την επιστροφή της στο Λονδίνο αναλαμβάνει διευθύντρια στο Νοσηλευτήριο για Ευγενείς Γυναίκες που ήταν γνωστό ως Ίδρυμα της Χάρλεϊ Στριτ. Ήταν γεννημένη Νοσοκόμος, ευφυής, δραστήρια και δυναμική γυναίκα, με μια σπάνια για την εποχή της μόρφωση και βαθιά πίστη στο Θεό, με πλούσια ψυχικά χαρίσματα και μια ισχυρή εσωτερική ώθηση προσφοράς.

Η αξία της φάνηκε στη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου. Η Nightingale προσφέρθηκε εθελοντικά μαζί με 38 νοσοκόμες να βοηθήσει σε αυτό τον πόλεμο, στον οποίο προσβλήθηκαν από χολέρα και ελονοσία πάνω από 8.000 άτομα τις πρώτες εβδομάδες. Κατόρθωσε να εκτιμήσει τις νοσηλευτικές ανάγκες των Άγγλων στρατιωτών, να οργανώσει τη νοσηλευτική τους φροντίδα παρά τις άθλιες συνθήκες που συνάντησε και να μειώσει τη θνησιμότητα από 42,7% σε 2,2%. Κρατώντας μια λάμπα στο χέρι συνήθιζε να περπατάει ανάμεσα στους διαδρόμους, για να παρακολουθήσει τόσο την εκτέλεση των οδηγιών νοσηλείας όσο και την πορεία των ασθενών της ακόμα και τις μεταμεσονύκτιες ώρες. Απέκτησε, έτσι το προσωνύμιο «η Κυρία με τη λάμπα».

Η εμπειρία της από τον Κριμαϊκό πόλεμο την πείθει για την ανάγκη στρατολόγησης νέων γυναικών μορφωμένων, καλής κοινωνικής τάξεως με δυνατότητες ανώτερων σπουδών και με την προοπτική να αποτελέσουν οι νέες αυτές τα πρώτα στελέχη αναδιοργάνωσης των νοσοκομείων και της νοσηλευτικής εκπαίδευσης.

Η Florence Nightingale χρησιμοποιεί τις χρηματικές δωρεές, το ποσόν των 44,000 χρυσών λιρών που της δίδονται από τους ευγνώμονες συμπατριώτες της για την εφαρμογή του σχεδίου της και το 1860 χρηματοδοτεί την ίδρυση και δημιουργία της πρώτης Σχολής Νοσοκόμων στο Βασιλικό Νοσοκομείο του Αγίου Θωμά ("St. Tomas") στο Λονδίνο για την πρακτική εκπαίδευση των σπουδαστριών της νοσηλευτικής. Θεωρεί την εκπαίδευση αναγκαία αλλά όχι το άπαν, όπως έλεγε προς τις μαθητευόμενες νοσοκόμους χωρίς τις νοσηλευτικές «ηρωικές αρετές» (αίσθηση καθήκοντος, αγάπη, ευγένεια), χωρίς τον ηρωισμό της καθημερινής εργασίας, η εκπαίδευση είναι σαν «ένα κομμάτι κρέας χωρίς αλάτι».

Κατά την Florence Nightingale το επάγγελμα που θα ασκηθεί θα είναι τιμητικό για τις νέες με μόρφωση και κοινωνική καταξίωση. Επισήμανε την εξατομικευμένη φροντίδα του αρρώστου και τη σημασία της προσωπικής και επαγγελματικής ακεραιότητας των νοσηλευτών. Περιέγραψε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των εκπαιδευμένων νοσηλευτών και τόνισε τη σημασία του ενδιαφέροντος και της ενεργού συμμετοχής τους στην αντιμετώπιση κοινωνικών και υγειονομικών προβλημάτων. Οι απόφοιτες της Σχολής της έγιναν περιζήτητες όχι μόνο σ' όλα τα Νοσοκομεία της Αγγλίας αλλά και σε πολλές άλλες χώρες.

Οργάνωσαν όλα τα Νοσοκομεία της Ευρώπης, της Αμερικής, του Καναδά, της Αυστραλίας και ίδρυσαν παντού Σχολές Νοσηκόμων ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για ένα από τα πρώτα γυναικεία επαγγέλματα.

Άφησε πολλά γραπτά κείμενα και προσωπικές της σημειώσεις. Το 1859 εκδίδεται ένα συνοπτικό εγχειρίδιο γραμμένο από την ίδια τη Florence Nightingale με τον τίτλο «Σημειώσεις Νοσηλευτικής: Τι είναι και τι δεν είναι» το οποίο γνώρισε μεγάλη επιτυχία και το οποίο μεταφράστηκε το 1860 σε βελτιωμένη έκδοση, σε διάφορες Ευρωπαϊκές γλώσσες. Το 1907 της απονέμεται το «Παράσημο της Αξίας» (Order of Merit). Είναι η πρώτη γυναίκα παγκόσμια που τιμάται με αυτή τη διάκριση.

Παρά τα προβλήματα της υγείας της ως τα 90 της χρόνια, φρόντιζε με διάφορες παρεμβάσεις να ευαισθητοποιεί την κοινή γνώμη και τις αρχές, να συγκεντρώνει χρήματα για τη Σχολή και να δημοσιεύει τις προτάσεις της για τη βελτίωση της νοσηλείας.

Πεθαίνει στο Λονδίνο το 1910, έχοντας ήδη τη γενική αναγνώριση και το σεβασμό του κόσμου.

Θεμελίωσε σε ορθές βάσεις και ανέδειξε ένα κοινωνικό επάγγελμα, η υψηλή ποιότητα του οποίου αποτελεί κέρδος για όλους. Η παρουσία μιας τόσο μεγάλης προσωπικότητας, ενός ανθρώπου με πίστη, αποφασιστικότητα, ευρεία μόρφωση και διορατικότητα, ήταν απαραίτητη για να απαντηθούν οι προκλήσεις της εποχής και να μπουν οι βάσεις για το μέλλον της Νοσηλευτικής. Οι Νοσηλευτικές Σχολές που ίδρυσε η Florence Nightingale, οι μέθοδοι περίθαλψης που εισηγήθηκε αλλά και οι οργανωτικές πρωτοβουλίες που έλαβε επηρέασαν βαθύτατα τις συνθήκες νοσηλείας της εποχής της και σημάδεψαν το σύγχρονο υγειονομικό σύστημα. Το έργο της θεωρείται *«η αρχή μιας νέας εποχής στην ιστορία της νοσηλευτικής»*.

«Κανένα σύστημα δεν μπορεί να αντέξει αν δεν εξελίσσεται. Περπατάμε προς το μέλλον ή προς το παρελθόν; Προοδεύουμε ή μένουμε στα στερεότυπα; Θυμόμαστε ότι έχουμε μόλις διασταυρωθεί με το κατώφλι του απολίτιστου πολιτισμού στη νοσηλευτική; είναι πολλά ακόμα να γίνουν. Ας μην αφεθούμε στη στερεότυπη μετριότητα. Είμαστε ακόμα στο κατώφλι της νοσηλευτικής. Στο μέλλον, το οποίο εγώ δεν θα δω, γιατί είμαι μεγάλη, ίσως ένας καινούργιος δρόμος ανοιχθεί. Ίσως να έχουμε μάθει και να ασκούμε τις μεθόδους με τις οποίες κάθε παιδί, κάθε ανθρώπινη ύπαρξη θα έχει την άριστη ευκαιρία για υγεία, τις μεθόδους με τις οποίες κάθε άρρωστος θα έχει την άριστη ευκαιρία θεραπείας. Τα νοσοκομεία είναι μόνο μια ενδιάμεση

κατάσταση του πολιτισμού, που ποτέ δεν σχεδιάστηκαν, σε κάθε περίπτωση, να δεχτούν το σύνολο των αρρώστων». (“Notes on Nursing: What it is and what it is not ” 1860).

Θεωρείται η πρωτοπόρος του Νοσηλευτικού Επαγγέλματος και η ημέρα της γεννήσεως της **12 Μαΐου εορτάζεται σε όλο τον κόσμο ως η Παγκόσμια Ημέρα του Νοσηλευτή.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΙΡΙΤΑΝΙΚΑ, Εκδόσεις ΠΑΠΥΡΟΣ
- 2 Λασκαράτος Ι. Ιστορία της Ιατρικής. Τομ. ΙΙ, Ιατρικές Εκδόσεις Π. Χ. Πασχαλίδης, Αθήνα 2004
- 3 Μαρκέτος Σ. Ιστορία της Ιατρικής. Δ΄ Έκδοση, Αθήνα 2000
- 4 Margotta R. Ιστορία της Ιατρικής. Μετάφραση Γ. Ν. Αντωνακόπουλος, Εκδόσεις Μ. Γρ. Παρισιάνου, Αθήνα 1996
- 5 Μουσείο της Florence Nightingale
www.florence-nightingale.co.uk
- 6 Ρηγάτος Γ. Ιστορία της Νοσηλευτικής Από τη Φιλάνθρωπη Τέχνη στη Σύγχρονη Επιστήμη. Εκδόσεις ΒΗΤΑ, Αθήνα 2006
- 7 Ρούσσου Χ. Νοσηλευτική- Ιστορική αναδρομή. Β΄ Έκδοση, Αθήνα 2003
- 8 Skertowicz V. Florence Nightingale’s notes in nursing. Skuttari Press, London 1992

Δρ. Φωτούλα Π. Μπαμπάτσικου
Επίκουρος Καθηγήτρια Νοσηλευτικής